

Innehållsförteckning seminarier 7 april 2016

	Sid
Seminarium 1-6 (08:30-10:00)	
1) Skolinterventioner för elever med NPF	2
2) Neurofeedback – icke-farmakologisk behandling av kombinerat ADHD och autismspektrumtillstånd	2
3) Tidiga tecken på autism	3
4) Tidiga prediktorer för och kausala förklaringsmodeller till neuropsykiatriska tillstånd	3
5) Specialpedagogik och autism; Faktorer som påverkar implementering av interventioner	4
6) Anna förmår inte gå i skolan. Om Asperger, stress och vägen tillbaka.”	4
Seminarium 7-12 (10:45-12:15)	
7) a) Journalintegrerat beslutsstöd för NPF med NEUROPSYK– lite jobb och mycket nytta	5
b) Psykodiagnostiska instrument vid autismspektrumtillstånd	5
8) Social färdighetsträning KONTAKT: upplägg, kvantitativ och kvalitativ evidens	5
9) A Sensory Preference Hypothesis of ASD (<i>delar av föreläsningen är på engelska</i>)	6
10) Långtidsutfall, internetförmedlade insatser och föräldrainsatser: forskning vid Habilitering & Hälsa	6
11) Intellectuell funktionsnedsättning, autism och hälsa i ett livsperspektiv	7
12) Minskad stress hos föräldrar till barn med Aspergers syndrom/AST	7
Seminarium 13-18 (13:30-15:00)	
13) Standardiserade test- och träningsprogram för social kognition	8
14) Roots of Autism and ADHD Twin Study Sweden: hjärna och beteende (<i>delar av föreläsningen är på engelska</i>)	8
15) Utvecklingspsykologiska aspekter på tidig behandling av autism	9
16) ALMA – En evidensbaserad KBT gruppbehandling för vuxna med ASD	9
17) Tidiga tecken på autism (detta seminarium ges två gånger så det är ingen felskrivning)	10
18) Neurodiversitet - ett inifrånperspektiv	10
Seminarium 19-24 (15:45-17:15)	
19) WHO ICF Core Sets för AST	11
20) Biologiska faktorer bakom autismspektrumtillstånd – tvillingstudier som modell (<i>delar av föreläsningen är på engelska</i>)	11
21) Autism och utagerande beteende	12
22) a) Autismspektrumtillstånd (AST) i Sverige – bestämningsfaktorer och konsekvenser	12
b) Betydelsen av psykosociala faktorer, tidig utveckling och biologiska markörer för autism - den prospektiva ABIS-studien	12
23) Beteendefenotyper vid genetiska syndrom	13
24) Två nya modeller för stöd vid autism: för små barn - och för högskolestudenter	13

Seminarium 1-6, 7 april 2016, 08:30-10:00

Seminarium 1	08:30 – 10:00
Skolinterventioner för elever med NPF	
Moderator	Steve Berggren
Föreläsare	Steve Berggren, Anna Borg och Christina Coco, KIND/BUP-KIND
<p>Föräldrar med barn som har någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) upplever att det är svårt att få rätt stöd i skolan. KIND har tagit fram ett instrument, "INCLUSIO" som kan användas till att kartlägga, genomföra och utvärdera insatser för elever med NPF. "INCLUSIO" kan användas på individ-, grupp- och organisationsnivå. På detta seminarium presenteras resultat av undersökningen och hur det kan användas för att öka förståelsen av behovet av riktade insatser.</p> <p>Vi kommer även att ge en beskrivning av SKOLKONTAKT" (social färdighetsträning i grupp anpassat till skolans miljö) och är sprungen ur "Kontakt" som är ett kliniskt träningsprogram för barn med NPF.</p> <p>Slutligen kommer vi att redovisa resultat av ett 5 årigt projekt där "NYTORPSMODELLEN" har varit grunden för ett framgångsrikt arbete för elever med en diagnos inom NPF.</p>	

Seminarium 2	08:30 – 10:00
Neurofeedback – icke-farmakologisk behandling av kombinerat ADHD och autismspektrumtillstånd	
Moderator	Sven Bölte
Föreläsare	John Hasslinger, KIND/BUP-KIND
<p>Neurofeedback (NF) har växande vetenskapligt stöd för att förbättra kärnsymtom vid ADHD. Evidensen för användning inom autismspektrumtillstånd (AST) är dock begränsat. NF återkopplar hjärnaktiviteten (via EEG) i realtid till patienten. Därigenom kan patienten träna och öka flexibiliteten av hjärnans självreglering och uppmärksamheten förbättras. På KIND pågår sedan hösten 2013 RCT-studien om Kognitiva Inlärnings- och Träningsmetoder (KITE; NCT01841151) som syftar till att utreda vilken effekt framförallt neurofeedback har på ADHD inkl. kombinerad ADHD och AST.</p> <p>Totalt kommer 200 barn mellan 9-17 år med ADHD-diagnos fördelas i fyra grupper bestående av två olika typer av NF, arbetsminnesträning samt en kontrollgrupp. Barnen tränar sedan dagligen i fem veckor (totalt 25 ggr). En intensiv träning som dock hittills majoriteten har varit nöjda med. Förändringar mäts genom för- och eftermätningar samt en 6-månaders uppföljningsmätning. Studien beräknas vara klar under våren 2018.</p>	

Seminarium 3		08:30 – 10:00
Tidiga tecken på autism		
Moderator	Terje Falck-Ytter	
Föreläsare	Terje Falck-Ytter, KIND & Child and Babylab, Uppsala universitet	
<p>Projekt Småsyskon (www.smasyskon.se) är en studie av små barns tidiga utveckling. Ett särskilt fokus i projektet är utvecklingen hos de barn som har ett äldre syskon med autismspektrum eller ADHD. Vi hoppas att kunna kartlägga utvecklingsprocesser under barnets första år som kan belysa och förklara barnens senare utveckling, inklusive eventuella problem med socialt samspel och eller uppmärksamhet/ hyperaktivitet.</p> <p>I projektet följer vi småsyskonen från fem månaders ålder fram till att de fyller sex år. Undersökningarna består i att barnet får leka eller utföra lekfulla aktiviteter och att föräldrarna får svara på frågor. Barnets beteende dokumenteras genom inspelning av ljud, bild, blickbeteende (eye tracking) och några olika mått på hjärnaktivitet.</p> <p>Projektet Småsyskon har nu mer än 100 deltagare och på seminariet kommer de senaste resultaten att presenteras.</p>		

Seminarium 4		08:30 – 10:00
Tidiga prediktorer för och kausala förklaringsmodeller till neuropsykiatriska tillstånd		
Moderator	MaiBritt Giacobini	
Föreläsare	MaiBritt Giacobini, PRIMA Järva Martina Barnevik Olsson, PRIMA Lifespan, Gillbergcentrum Torkel Carlsson, PRIMA Barn och Vuxenpsykiatri, KIND David Eberhard, PRIMA Liljeholmen, Gillbergcentrum	
<p>Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är heterogena tillstånd med flera överlappande symptom. Tidig diagnostik är viktig för att kunna ge rätt behandling.</p> <p>I seminariet beskriver vi hur regleringssvårigheter så som sömn, ätande och skrik hos små barn skulle kunna predicera utvecklingsavvikelse. Vi kommer även presentera utvecklingen över tid hos en barnkohort som fått autismdiagnos i tidig förskoleålder.</p> <p>Vi kommer vidare att diskutera hur föräldrarskattningar och föräldrars egna autistiska drag korrelerar till risk för autism hos barnet.</p> <p>Slutligen undersöker vi vilka tester/undersökningar som korrelerar bäst till neuropsykiatriska diagnoser i en vuxen population. Genom att undersöka vuxna patienter med ADHD och autismspektrumstörningar avseende somatiska sjukdomar, genetiska tester, och neuropsykologiska tester, kan man eventuellt hitta tydligare biomarkörer än man kunnat göra med enbart nuvarande symptomdiagnostik. På så sätt är förhoppningen att knyta symptom till hjärnans topografi samt också finna mer specifika behandlingsmetoder.</p>		

Seminarium 5		08:30 – 10:00
Specialpedagogik och autism; Faktorer som påverkar implementering av interventioner		
Moderator	Lise Roll-Pettersson	
Föreläsare	Kim De Verdier, Specialpedagogiska Institutionen Stockholms universitet Rano Zakirova Engstrand, Specialpedagogiska Institutionen Stockholms universitet Lise Roll-Pettersson, Specialpedagogiska Institutionen Stockholms universitet Ingrid Olsson, Institutionen för barn- och ungdomsvetenskap Stockholms universitet	
<p>Tre studier kommer att presenteras:</p> <p>1) Under 2014/2015 har en registerstudie genomförts, där populationen svenska barn med blindhet födda 1988 - 2008 har kartlagts avseende faktorer som synskadeorsaker, ytterligare funktionsnedsättningar samt skolplacering. Särskilt fokus har riktats mot gruppen barn med blindhet i kombination med diagnos inom autismspektrum - en grupp med mycket komplext stödbehov. Preliminära data från studien presenteras och praktiska implikationer för utformningen av det pedagogiska stödet till denna målgrupp diskuteras.</p> <p>2) Systematisk kunskapsöversikt över tiden 1990 -2015 har genomförts med syftet att undersöka hur etnicitet rapporteras i empirisk forskning inom autismspektrum i Sverige. Preliminära data visar att svenska forskare tenderar att inte rapportera etnicitet av barn med diagnos inom autismspektrum; istället används moderns hemland som proxy för etnicitet. Betydelse av kulturella faktorer för planering och genomförande av tidiga insatser för barn inom autismspektrum diskuteras.</p> <p>3) Forskning visar att tidiga insatser med grund i tillämpad beteendeanalys är av betydelse för lärande hos många barn inom autismspektrum. Det finns en växande insikt om att översätta resultaten från empiriska studier till lärandemiljöer är komplext. Fynden från en fallstudie kommer att presenteras där deltagande observationer i två förskolor, intervjuer med verksamhetsstöd, föräldrar, habilitering och kommunala tjänstemän har genomförts. Betydelsen av personalens utbildning, förskolemiljön och inter-organisatoriska aspekter samt dessa faktorer inverkan på implementering diskuteras.</p>		

Seminarium 6		08:30 – 10:00
"Anna förmår inte gå i skolan. Om Asperger, stress och vägen tillbaka."		
Moderator	Autism- & Aspergerföreningen	
Föreläsare	Elisabet von Zeipel, Autism- & Aspergerföreningen Stockholms län	
<p>Hos många som möter personer, barn som vuxna, med Asperger syndrom (AS) är kunskapen om stressens betydelse bristfällig men absolut nödvändig då den kan förbättra livskvaliteten avsevärt för dessa personer. Att leva med Asperger kan vara påfrestande och man lever med fler hinder i vardagen än andra. För många år sedan började jag inse att det kan leda till stress och så småningom utbrändhet. Att lägga till stressaspekten gjorde beteenden mer begripliga och gav en fördjupad förståelse för bakomliggande orsaker. I min föreläsning berättar jag om mina erfarenheter. Jag låter Anna stå som exempel. Många barn med AS får, trots goda intentioner från omgivningen, ett bemötande som ökar deras stress. Jag ger rika exempel på vad som kan föranleda stress hos den som har AS, hur stress byggs upp och de reaktioner den kan leda till. Jag visar ett annat sätt att tänka kring Anna där stressaspekten finns med och hur vi då kan förstå hennes reaktioner och beteenden och, följaktligen, vilket annat bemötande hon är i behov av. Jag ger också exempel på att det med kunskap om stressens betydelse finns goda möjligheter att förebygga utbrändhet och hemmasittande.</p>		

Seminarium 7-12, 7 april 2016, 10:45-12:15

Seminarium 7a + b		10:45 – 12:15
a) Journalintegrerat beslutsstöd för NPF med NEUROPSYK– lite jobb och mycket nytta b) Psykodiagnostiska instrument vid autismspektrumtillstånd		
Moderator	Eric Zander	
Föreläsare	a) Anna Löfgren Wilteus, KIND/BUP-KIND b) Eric Zander och Charlotte Willfors, KIND	
<p>a) NEUROPSYK är ett nytt journalintegrerat beslutsstöd och kvalitetsregister för patienter med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning med visionen att alla patienter med NPF ska få bästa möjliga vård. Med hjälp av NEUROPSYK kan vården följa upp hur det går för patienterna, vad det är som verkligen gör skillnad på lång sikt för patienterna och få kontinuerlig statistisk återkoppling. NEUROPSYK kvalitetsregister gör att dubbelinmatning och onödig administration kan undvikas med hjälp av strukturerade datajournaler och IT-lösningar. Seminariet behandlar kliniska, tekniska, juridiska och praktiska aspekter av att implementera och använda NEUROPSYK i klinisk vardag. Lyssna till registerrepresentanter och kliniker som berättar om sina erfarenheter.</p> <p>b) Standardiserade psykodiagnostiska instrument utgör en viktig del vid utredning av autismspektrumtillstånd (AST) i klinisk verksamhet och forskning. De vanligaste är autismsdiagnostiskt observationsschema-2 (ADOS-2) och autismsdiagnostisk intervju-reviderad (ADI-R). Värdet av den information som ett sådant instrument ger står i direkt proportion till dess mättekniska egenskaper och hur väl dessa utvärderats. I det här seminariet presenteras forskning vid KIND om ADOS-2 och ADI-R utifrån svenska förhållanden. Bland annat redovisas resultat om instrumentens interpersonella objektivitet eller interbedömarreliabilitet och diagnostisk träffsäkerhet samt en studie om hur det nya funktionsnedsättningskriteriet vid AST enligt DSM-5 skulle kunna definieras och mätas.</p>		

Seminarium 8		10:45 – 12:15
Social färdighetsträning KONTAKT: upplägg, kvantitativ och kvalitativ evidens		
Moderator	Sven Bölte	
Föreläsare	Nora Choque Olsson och Sven Bölte, KIND/BUP-KIND	
<p>KONTAKT är en manualbaserad, strukturerad social färdighetsträning i grupp för barn och ungdomar med autismspektrumtillstånd.</p> <p>Syftet med programmet är att gruppdeltagarna ska utveckla sin förmåga till kommunikation, socialt samspel, problemlösning och anpassning i sociala situationer.</p> <p>Vi presenterar programmet, våra kliniska erfarenheter, nya forskningsresultat från den hittills största (N>300, 14 deltagande kliniker) RCT-multicenterstudien som har genomförts på social färdighetsträning i världen [NCT01854346] samt data från en kvalitativ responders versus icke-responders analys.</p>		

Seminarium 9	10:45 – 12:15
A Sensory Preference Hypothesis of ASD (delar av föreläsningen är på engelska)	
Moderator	Lars Klintwall
Föreläsare	Svein Eikeseth, Oslo and Akershus Univeristy College Catherine Gale, Oslo and Akershus University College Lars Klintwall, Stockholms universitet
<p>The Sensory Preference Hypothesis of ASD suggest that infants who later develop ASD have a strong preference for sensory stimuli, in contrast to typically developing children, who have a strong preference for social stimuli. Infants with a preference for sensory stimuli will attend to sensory stimuli to maximize access to those highly rewarding stimuli. As the infant acquire a more advanced motor repertoire, they will not only attend to sensory stimuli, they will also exhibit repetitive and stereotyped behaviors to maximize the sensory stimulation. To produce a wider range of sensory stimuli, the child may continue to acquire different types of stereotyped behavior and to develop restrictive and repetitive behaviors.</p> <p>Typically developing infants, in contrast, showing strong interest in social stimuli will attend to the eyes and the voices of the caregivers, to access and maximize the highly reinforcing social stimuli. As the infants grow older, they will acquire additional social skills such as social smiling, imitation and babbling, which in turn increase the social interaction between the infants and the caregivers, which provides the infant with additional social reinforcement.</p> <p>This presentation will outline the Sensory Preference Hypothesis of ASD, and include presentation of data that support the hypothesis.</p>	

Seminarium 10	10:45 – 12:15
Långtidsutfall, internetförmedlade insatser och föräldrainsatser: forskning vid Habilitering & Hälsa	
Moderator	Tatja Hirvikoski
Föreläsare	Tatja Hirvikoski, Habilitering & Hälsa, Stockholm och KIND Anna Backman, Habilitering & Hälsa, Stockholm Tiina Bergman Holmberg, Habilitering & Hälsa, Stockholm
<p>Habilitering & Hälsa arbetar för att underlätta vardagen och öka delaktigheten i samhället för individer med diagnos inom autismspektrum. Vi behöver beakta specifika svårigheter och möjligheter för olika åldersgrupper, samt närståendes situation och delaktighet för att förbättra långtidsutfallet. På detta seminarium kommer vi att presentera tre av de projekt som pågår vid Habilitering & Hälsa eller i samarbete mellan Habilitering & Hälsa och Karolinska Institutet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Förtida död (mortalitet) som negativt utfall: har personer med ASD ökad risk för förtida död? Vilka dödsorsaker är vanliga? (en registerstudie i samarbete med Karolinska Institutet). 2) Internetförmedlad kurs Koll på Asperger för ungdomar och unga vuxna med ASD: kan internet användas som plattform för att lära sig mer om ASD? Ökar deltagarnas kunskap om ASD? Hur upplever deltagarna kursen? 3) Acceptance and Commitment Therapy –baserade föräldragrupper för föräldrar till barn med autism: hur upplever deltagarna ACT –grupper, en utveckling av kognitiv beteendeterapi? Har föräldrar nytta av deltagande vad gäller stress och välmående? 	

Seminarium 11		10:45 – 12:15
Intellektuell funktionsnedsättning, autism och hälsa i ett livsperspektiv		
Moderator	Lena Nylander	
Föreläsare	Lena Nylander, Gillbergcentrum, Lunds universitet/Psykiatri Skåne Elisabeth Fernell, Gillbergcentrum Eva Flygare Wallén, Karolinska Institutet Ida Lindblad, Gillbergcentrum	
<p>Personer med intellektuell funktionsnedsättning (IDD), med eller utan autism, riskerar att drabbas av psykiska och somatiska hälsoproblem under hela sin livstid. Fyra forskare presenterar och diskuterar i symposiet resultat av studier av barn, ungdomar och vuxna med IDD, med eller utan samtidig autism.</p> <p>1) Tidiga symtom (ESSENCE; Gillberg 2010) behöver uppmärksammas och följas upp. Utöver IDD finns ofta andra problem, t ex autism.</p> <p>2) Redan i tonåren har ungdomar med IDD en fysisk hälsa i nivå med medelålders personer, vilken skulle kunna förbättras med tämligen enkla interventioner.</p> <p>3) Vuxna med IDD, med eller utan autism, drabbas oftare av psykisk sjukdom än befolkningen i stort, och psykosdiagnoser är förhållandevis vanliga. Personer med IDD vårdas ibland i psykiatri utan annan psykiatrisk diagnos än IDD/autism.</p> <p>4) Personer med IDD blir i dagens samhälle ibland föräldrar, och behöver då adekvat och kontinuerligt stöd.</p>		

Seminarium 12		10:45 – 12:15
Minskad stress hos föräldrar till barn med Aspergers syndrom/AST		
Moderator	Anki Sandberg	
Föreläsare	Cecilia Brusewitz och Kerstin Alm, Riksförbundet Attention	
<p>Projektledare Cecilia Brusewitz och projektmedarbetare Kerstin Alm, från Riksförbundet Attention's arvsfundsprojekt Egen styrka, berättar om inre och yttre stressorer i ett extra utmanande föräldraskap.</p> <p>Några av frågeställningarna är:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hur kan samhället motverka att föräldrar till barn med autism sjukskrivs för utmattningssyndrom? - Vilka processer sätter igång hos föräldrar som får ett barn som kommunicerar annorlunda? - Vilka specifika utmaningar och tabun upplever föräldrar till barn med just Asperger/AST? - Hur kan kunskapen om inre och yttre stressorer hos föräldrar till barn med Asperger/AST påverka professionens bemötande på ett sätt som ger verkligt stöd? <p>Svaren på frågorna kommer från föräldrarna själva som besvarat projektets omfattande enkätundersökning och deltagit i fokusgrupper och även enskilda djupintervjuer i projektets regi.</p> <p>Under seminariet introduceras även nya metodmaterial som är kraftfulla verktyg i mötet med föräldragruppen. Syftet är att förse professionen och förbundets lokalföreningar med redskap som kan minska den stress som många föräldrar till barn med autismspektrumtillstånd upplever.</p>		

Seminarium 13-18, 7 april 2016, 13:30-15:00

Seminarium 13	13:30 – 15:00
Standardiserade test- och träningsprogram för social kognition	
Moderator	Sven Bölte
Föreläsare	Steve Berggren och Sven Bölte KIND/BUP-KIND
<p>Många personer med autismspektrumtillstånd (AST) upplever svårigheter med social förståelse, socialt kognition, och social medvetenhet. Dessa svårigheter kan leda till att undvika sociala situationer, missförstånd i socialt samspel och utanförskap.</p> <p>I samarbete med internationella forskargrupper har KIND utvecklad en rad standardiserade test- och träningsinstrument för bedömning och träning av olika aspekter av social kognition. I detta seminarium presenteras och demonstreras:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Double-Movie for the Assessment of Social Cognition- Multiple Choice (D-MASC-MC), ett film baserat test som mäter social kognition med totalpoäng för mentaliseringsförmåga, separerat för perceptivt och kognitivt baserad social kognition, liksom hypersocial, hyposocial och konkret social kognition. - Test och träning av emotionsigenkänning enligt Frankfurtmodellen (FEFA-2), ett datoriserat instrument för testning och träning av igenkännande av känslor. - Autism Spectrum Conditions Inclusion (ASC Inclusion), en internetbaserat plattform och "serious game" (spel för kompetensutveckling) för barn med AST. ASC Inclusion kombinera flera av de nyaste teknologiska landvinningarna i en virtuell värld, där barnen kan lära sig om social kommunikation och interaktion.	

Seminarium 14	13:30 – 15:00
Roots of Autism and ADHD Twin Study Sweden: hjärna och beteende (delar av föreläsningen är på engelska)	
Moderator	Charlotte Willfors
Föreläsare	Charlotte Willfors, Élodie Cauvet och Janina Neufeld, KIND
<p>Roots of Autism and ADHD Twin Study in Sweden (RATSS), är en tvillingstudie som syftar till att utforska orsakssamband vid neuropsykiatriska tillstånd. Att studera tvillingar är en effektiv design vid etiologisk forskning. Enäggstvillingar är (i princip) genetiskt identiska, medan tvåäggstvillingar inte är mer lika än helsyskon (delar i genomsnitt 50% av sina gener). Detta möjliggör att studera både genetiska och icke-genetiska faktorer. I RATSS undersöks tvillingpar från åtta års ålder (N=115 tvillingpar hittills) för en ingående fenotypning inkluderande hjärnabbildning, mätning av ögonrörelser, psykologiska test och intervjuer samt biologisk provtagning.</p> <p>Vid detta seminarium kommer exempel på resultat från RATSS angående beteende och hjärnstruktur/-funktion vid autismspektrumtillstånd att presenteras. Tre områden berörs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kopplingar mellan intelligens och autistiska symptom, samt hur dessa påverkas av icke-genetiska faktorer. Dessa resultat bygger på ett samarbete med Stanford University och är baserade på data både från RATSS och en kalifornisk tvillingkohort. 2) Anatomiska och funktionella skillnader i hjärnan inom tvillingpar och kopplingen till autistiska symptom. 3) Mättekniker av ögonrörelser och hur de kan användas för att identifiera reliabla biomarkörer för neuropsykiatriska tillstånd. Länken mellan grundforskningsresultat och klinisk tillämpning kommer att diskuteras. <p>Bidrag 2) och 3) kommer att presenteras på engelska.</p>	

Seminarium 15	13:30 – 15:00
Utvecklingspsykologiska aspekter på tidig behandling av autism	
Moderator	Mikael Heimann
Föreläsare	Mikael Heimann, Linköpings universitet Felix Koch, Linköpings universitet Birgitta Spjut Jansson, Göteborgs universitet Tomas Tjus, Göteborgs universitet
<p>Seminariet kommer att belysa erfarenheter kring tidig intervention för barn med autism utifrån ett utvecklingspsykologiskt perspektiv. Detta görs i tre presentationer som skiljer sig åt vad gäller typ av forskningsbaserat underlag som använts: enkät, experiment eller klinisk intervention.</p> <p>I den första presentationen presenteras resultat och erfarenheter från en europeisk enkät där 1680 föräldrar till små barn med autism i 20 olika länder fått svara på vilka insatser/interventioner som erbjuds och vilka de använt sig av.</p> <p>Därefter presenteras aktuell svensk forskning kring uppmärksamhetsfunktioner som en förutsättning för utveckling av samspel och intervention. Hur påverkar t ex uppmärksamhetsförmågan barn med autisms förmåga att skilja på meningsbärande och icke meningsbärande gester och vad kan förmågan till samordnad uppmärksamhet betyda för val av interventionsmetod?</p> <p>Slutligen kommer seminariet att avslutas med en presentation där verktyglådans innehåll för terapeuter som arbetar med tidiga insatser för barn med autism diskuteras. Erfarenheter av två olika interventionsmetoder, en övergripande manualbaserad metod bygd på ABA-strategier och en mer begränsad imitationsbaserad korttidsintervention, utgör grunden för denna avslutande presentation.</p>	

Seminarium 16	13:30 – 15:00
ALMA – En evidensbaserad KBT gruppbehandling för vuxna med ASD	
Moderator	Susanne Bejerot
Föreläsare	Susanne Bejerot, Örebro universitet Eva Hesselmark, Karolinska Institutet
<p>Vuxna med ASD erbjuds alltför sällan psykologisk behandling då det exempelvis antas att de inte kan tillgodogöra sig KBT eller insiktsterapi. Men denna grupp har ett stort behov av att bättre förstå vad diagnosen innebär, hur de själva bäst ska hantera vardagen, få nödvändig hjälp och bättre förstå andra och därmed höja sin livskvalitet. KBT synes lämpligt för att nå dessa mål. På senare år har olika KBT-influerade behandlingsupplägg publicerats.</p> <p>Vid S:t Görans sjukhus randomiserades sammanlagt 75 vuxna psykiatriska patienter med ASD och utan intellektuell funktionsnedsättning till KBT eller sociala aktiviteter i grupp. Interventionen pågick i 36 veckor (två terminer). 55 patienter utvärderades i en långtids-uppföljning. KBT-interventionen, ALMA (the autism quality of life CBT method for adults), resulterade i högre själv-uppskattad psykisk hälsa och färre avhopp än kontrollinterventionen. Livskvalitén förbättrades avsevärt.</p> <p>Vid denna session kommer olika former av psykologiska behandlingar för vuxna med ASD att presenteras och deras styrkor och svagheter att diskuteras. ALMA interventionen kommer närmare att introduceras och en manual för patienter och behandlare är under utveckling.</p> <p>Hesselmark E, Plenty S, Bejerot S. Group cognitive behavioural therapy and group recreational activity for adults with autism spectrum disorders: A preliminary randomized controlled trial. <i>Autism</i>. 2013;18(6):672-683.</p>	

Seminarium 17	13:30 – 15:00
Tidiga tecken på autism (detta seminarium ges två gånger så det är ingen felskrivning)	
Moderator	Terje Falck-Ytter
Föreläsare	Terje Falck-Ytter, KIND & Child and Babylab, Uppsala Universitet
<p>Projekt Småsyskon (www.smasyskon.se) är en studie av små barns tidiga utveckling. Ett särskilt fokus i projektet är utvecklingen hos de barn som har ett äldre syskon med autismspektrum eller ADHD. Vi hoppas att kunna kartlägga utvecklingsprocesser under barnets första år som kan belysa och förklara barnens senare utveckling, inklusive eventuella problem med socialt samspel och eller uppmärksamhet/ hyperaktivitet.</p> <p>I projektet följer vi småsyskonen från fem månaders ålder fram till att de fyller sex år. Undersökningarna består i att barnet får leka eller utföra lekfulla aktiviteter och att föräldrarna får svara på frågor. Barnets beteende dokumenteras genom inspelning av ljud, bild, blickbeteende (eye tracking) och några olika mått på hjärnaktivitet.</p> <p>Projektet Småsyskon har nu mer än 100 deltagare och på seminariet kommer de senaste resultaten att presenteras.</p>	

Seminarium 18	13:30 – 15:00
Neurodiversitet - ett inifrånperspektiv	
Moderator	Anders Falk
Föreläsare	Organiserade Aspergare, Projektet Autistiskt Initiativ
<p>Vi i Organiserade Aspergare kommer att börja med att definiera vår syn på begreppet neurodiversitet.</p> <p>Sedan 2014 driver Organiserade Aspergare Arvsfondprojekt Autistiskt Initiativ med syfte "att hjälpa högfungerande autister att utveckla sina förmågor till en yrkesroll och att visa arbetsgivare på hur denna grups kompetens bäst kan tillvaratas". För att uppnå detta så vänder sig projektet till autister med ett nytt utbildningskoncept och till företag för att ett samarbete kring arbetsmiljö.</p> <p>Ett viktigt resultat från projektet Autistiskt Initiativ är den kunskapsuppbyggnad som samtidigt sker, inom projektet, när det gäller autism från ett inifrån perspektiv. Projektledare Serena Hasselblad kommer att presentera projektet och diskutera autistisk kunskap om autism.</p> <p>Liknande tankegångar och resultat har framkommit i Hajo Sengs forskningsarbete om autism vid Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg och i hans arbete med autistiska människor genom organisationen AutWorker i Hamburg.</p> <p>Resultat och erfarenheter från Sverige och Tyskland kommer att jämföras och diskuteras.</p> <p>Medverkande Serena Hasselblad och Hajo Seng. Moderator är Anders Falk. Johannes Sandquist, Ordförande i Organiserade Aspergare.</p>	

Seminarium 19-24, 7 april 2016, 15:45-17:15

Seminarium 19	15:45 – 17:15
WHO ICF Core Sets för AST	
Moderator	Sven Bölte
Föreläsare	Soheil Mahdi och Sven Bölte, KIND
<p>Profilen av adaptiva förmågor och graden av funktionsnedsättning är centrala för bedömningen av autismspektrumtillstånd (AST), för inklusion vid AST och upplevt livskvalitet hos personer med AST. För att underlätta bedömning och beskrivning av funktion och funktionshinder har Världshälsoorganisationen (WHO) utvecklat en omfattande, internationellt accepterad begreppsram för att beskriva funktion och hälsa: Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa – ICF. I sin nuvarande form består ICF av 1600 funktionsrelaterade kategorier. Dessa är fördelade inom fem olika områden; kroppsformåga och struktur, aktivitet och delaktighet i vardagen, samt omgivningsfaktorer. Syftet med projektet är att i nära samarbete med WHO utveckla internationella giltiga användarvänliga kortversioner av ICF, s.k. "ICF Core Sets" för att underlätta och standardisera bedömning av funktionshinder och hälsa vid AST i olika sammanhang.</p> <p>Vi ger bakgrundsinformation om funktionsbedömning vid AST, presenterar utvecklingsprojektet och resultaten av de studier som har gjorts för utvecklingen av Core Sets för AST, vilket innefattar en systematisk litteraturoversikt (forskningsperspektivet), en expertundersökning (expertperspektivet), en fokusgruppsstudie (klient, anhörig- och vårdgivarperspektivet) och en klinisk tvärsnittsstudie (kliniska perspektivet).</p>	

Seminarium 20	15:45 – 17:15
Biologiska faktorer bakom autismspektrumtillstånd – tvillingstudier som modell (delar av föreläsningen är på engelska)	
Moderator	Kristiina Tammimies
Föreläsare	Mikael Landén, Göteborgs universitet och Karolinska Institutet Manish Arora, Icahn School of Medicine at Mount Sinai; Abraham Reichenberg Icahn School of Medicine at Mount Sinai Kristiina Tammimies, KIND
<p>Forskning har visat entydigt att både genetiska faktorer och miljöfaktorer har en stark koppling till uppkomsten av autismspektrumtillstånd (AST). Vilka exakta faktorer som orsakar AST är dock för det mesta okända. I det här seminariet kommer vi att ha tre föreläsningar om banbrytande tvillingforskning som kan hjälpa till att identifiera avbrutna biologiska vägar och genetiska varianter som är involverade i AST.</p> <p>Föreläsarna kommer att beskriva nya metoder för att ge insyn för grundorsakerna till AST med hjälp av unika biologiska prover från tvillingstudien RATSS (Roots of Autism and ADHD Twin Study in Sweden). Det som kommer att beskrivas är:</p> <ul style="list-style-type: none"> -proteinmarköranalyser av ryggmärgsvätska - exponering för metaller under tidig utveckling analyserat från mjölkttänder - användning av helgenom- och exomsekvensering för att hitta sällsynta mutationer kopplat till AST <p>Särskilt fokus är på data samlat från enäggstvillingar diskordanta för AST.</p>	

Seminarium 21		15:45 – 17:15
Autism och utagerande beteende		
Moderator	Maria Råstam	
Föreläsare	Maria Råstam, Peik Gustafsson och Björn Hofvander, Institutionen för klinisk vetenskap, Lund, Barn- och ungdomspsykiatri Lunds universitet	
<p>Prospektiva långtidsstudier av barn har gett oss en mycket bättre bild av risk- och sårbarhetsfaktorer för utvecklingen av aggressivt och antisocialt beteende över livsloppet. En lång rad studier har visat att det finns en tydlig relation mellan neuroutvecklingsrelaterade avvikelser och senare utveckling av utagerande beteende och kriminalitet men det tycks finnas viktiga samverkande faktorer som bidrar till associationen.</p> <p>En studie av nästan 17 000 svenska tvillingar i skolåldern har påvisat samband mellan autismspektrumstörning och uppförandestörning å ena sidan och motoriska och/eller perceptuella svårigheter å den andra.</p> <p>Vi vet sedan lång tid att barn och unga med autismspektrumstörningar löper en tydligt ökad risk för negativ utveckling vad gäller hälsa, utbildning och sociala relationer. Relationen mellan autism och antisocialt beteende har först på senare år börjat studeras. Befintliga studier har uppvisat starkt skiftande resultat. Förekomsten av autismspektrumstörningar i grupper av barn, unga och vuxna med identifierad aggressiv och antisocial problematik är mycket hög medan andelen dömda bland personer med autism i befolknings- och kliniska studier ligger i nivå med befolkningen i stort.</p> <p>Hur vi kan tänka att relationen mellan autism och antisocialt beteende bättre kan studeras, utredas och behandlas i framtiden.</p>		

Seminarium 22a + b		15:45 – 17:15
a) Autismspektrumtillstånd (AST) i Sverige – bestämningsfaktorer och konsekvenser b) Betydelsen av psykosociala faktorer, tidig utveckling och biologiska markörer för autism - den prospektiva ABIS-studien		
Moderator	Cecilia Magnusson	
Föreläsare	a) Cecilia Magnusson och Christina Dalman, Institutionen för folkhälsovetenskap, Karolinska Institutet & Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, Stockholms läns landsting b) Per A Gustafsson, Eneida Kouromenou, Linköpings Universitet Avd för BUP	
<p>a) Diagnosen autismspektrumtillstånd (AST) ökar snabbt i Sverige. Kartläggning av fördelning mellan olika samhällsgrupper och geografiska områden samt bestämningsfaktorer är där för angelägen, liksom att beskriva sociala och hälsomässiga konsekvenser av AST i den nya, växande grupp unga med diagnos. Här presenteras nya rön från stora epidemiologiska studier v.g. samband mellan tidiga faktorer som infektioner, hormonstatus och inflammation under graviditet och nyföddhetsperiod och risken för AST. Möjliga orsaker till skillnader i förekomst mellan grupper med olika härkomst belyses också, liksom arbetsmarknadsstatus, skolframgångar och hälsoutveckling. Vi kommer att diskutera hur social bakgrund, samsjuklighet och fenotyp i den heterogena nya grupp diagnostiserade individer påverkar möjliga bestämningsfaktorer inverkan liksom utfall över tid.</p> <p>b) Omkring 1% barn och ungdomar har AST. Hittills har det inte lyckats att exakt kartlägga vilka omständigheter och processer som betingar AST. En vanlig hypotes är att autism orsakas av ett samspel mellan genetiska anlag och tidig miljöpåverkan. Under 1997 till 1999 erbjöds samtliga barn som föddes i sydöstra Sverige att delta i ABIS. Totalt 17 055 barn inkluderades vid födseln. I oktober 2014 fyllde det yngsta barnet 15 år, vid den åldern har nästan alla barn som kommer att utveckla AST uppmärksamats inom sjukvården och fått diagnos. Preliminära data presenteras.</p>		

Seminarium 23		15:45 – 17:15
Beteendefenotyper vid genetiska syndrom		
Moderator	Kristina Tedroff	
Föreläsare	Kristina Tedroff, Astrid Lindgrens barnsjukhus Britt-Marie Anderlid, Karolinska universitetssjukhuset MaiBritt Giacobini, Prima Barn och Vuxenpsykiatri, Stockholm Kit Wadensjö, Forum Funktionshinder, Habilitering & Hälsa, Stockholm	
<p>Speciella beteenden, beteendefenotyper, mer eller mindre typiska för en rad olika genetiska syndrom har under de senaste 1-2 decennierna identifierats och i ökad utsträckning beskrivits. I seminariet kommer vi att kort redogöra för basala genetiska mekanismer och därefter beskriva beteendefenotypen, ur ett autismspektrumperspektiv, vid en rad sinsemellan olika syndrom.</p> <p>- Vilka beteenden finns hos individer med syndromet som ofta ingår i en ASD, tex stereotypier, repetitiva beteenden, svårigheter med social kommunikation samt känsliga sinnen?</p> <p>- Skiljer sig individer med syndromet och samtidig ASD från de som "bara" har ASD och i så fall hur?</p> <p>Specifikt kommer vi att diskutera Fragilt- X syndrom, Smith-Magenis syndrom, Prader Willi syndrom och Williams syndrom.</p>		

Seminarium 24		15:45 – 17:15
Två nya modeller för stöd vid autism: för små barn - och för högskolestudenter		
Moderator	Anna Calisendorff	
Föreläsare	1) Carmela Miniscalco, Ulrika Johansson och Gunilla Westman Andersson, BNK & Gillbergcentrum, Göteborgs Universitet 2) Monica Barsch, KTH, Annelie Eldås och Jörgen Palm, Misa	
<p>1) Projektet "Insatser till små barn med autism - kunskap, metodutveckling och bemötande" på BNK i Göteborg har som övergripande mål att förbättra omhändertagandet av små barn med autism och deras föräldrar i samband med utredning och diagnos. Detta sker via utbildningsinsatser riktade till föräldrar och förskolepersonal innan habiliteringens insatser kring det lilla barnet startar.</p> <p>2) Att ta fram ett strukturerat och individuellt stöd till högskolestudenter med Aspergers syndrom - det är syftet med projektet RUSTA, rätt utvecklat stöd till studenter med Aspergers syndrom. Projektet äger rum på KTH i Stockholm där man tillsammans med Misa och studenter ur målgruppen tar fram verktyg och metoder som ger stöd i hela studiesituationen. Erfarenheterna kommer att samlas i handböcker som kan användas på högskolor över hela landet.</p>		